Artemis in het nationale en Europese speelveld

Henk van Daalen — Programmamanager Artemis

Helma Verberkt — Directeur Artemis

De doelen van Artemis

Artemis
Natuurlijk

Kennis- & informatiebron

voor nieuwe productontwikkeling en toepassings-mogelijkheden in weerbare teeltsystemen met perspectief voor boeren en telers

Inzet tot verbetering van

Wet- en regelgeving

voor snellere beschikbaarheid van biocontrol en biostimulanten voor boeren en telers

Communicatie & profilering

naar leden, politiek en maatschappij

Weerbare planten & teeltsystemen in de land- en tuinbouw

met biologie als basis

Oplossingen
voor boeren
en telers

Inspiratie voor een gezonde toekomst voor: maatschappij | milieu | boer & teler

Artemis
Natuurlijk

Gewasbescherming Europa

- Uitfasering chemische gewasbeschermingsmiddelen via autonome proces EFSA en Ctgb op basis van EU verordening 1107/2009
- Boeren en telers hebben alternatieven nodig !
- Vanuit Artemis is input geleverd aan EU Strategisch Dialoog, Biotech Act, Simplification Omnibus in de EU
  → in samenwerking met:

IBMA
INTERNATIONAL BIOCONTROL MANUFACTURERS ASSOCIATION

- Borg de bescherming, versnel de alternatieven !
- Biocontrol als oplossing voor verlaging milieubelasting gewasbescherming

Toelatingsproces in Europa (PPP)

1

Goedkeuring werkzame stof

Verordening (EG) nr. 1107/2009 stelt geharmoniseerde regels vast voor de goedkeuring van werkzame stoffen en het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen in de Europese Unie.

2

Toelating middel

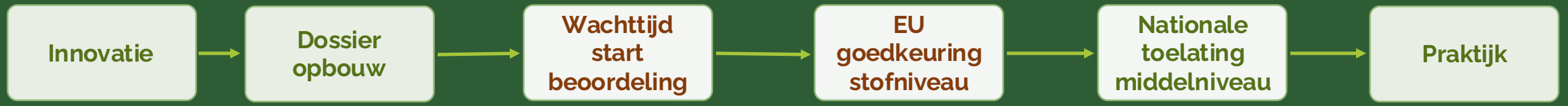
Nadat een werkzame stof is goedgekeurd, kan een nationale aanvraag worden ingediend voor registratie van een gewasbeschermingsmiddel dat de werkzame stof bevat.
Toelating op nationaal niveau (Ctgb).

Artemis
Natuurlijk

Waar het systeem vastloopt

Innovatie duurt vaak langer dan de praktijk kan wachten.

Green Lane: Verduurzamingsloket ‘stoffen’ (EFSA) → Verduurzamingsloket ‘middelen’ (Ctgb) → **Vergroening**

8 - 10 jaar

Doorlooptijd in de praktijk voor nieuwe biologische stoffen en middelen

- Toetsingskaders ontworpen voor klassieke chemie
- Beperkte beoordelingscapaciteit en expertise
- Nog onvoldoende differentiatie op risicoprofiel

Transitie naar weerbare planten & teeltsystemen

Biologie als basis

De doorontwikkeling is essentieel om te voldoen aan maatschappelijk wensen ten aanzien van verduurzaming

Alternatieven

Chemische gewasbeschermingsmiddelen zijn niet één op één te vervangen door één alternatief

Systeem benadering

Een sterk gewas in combinatie met biologie als basis & technologie ter ondersteuning => ICM

Biologie als basis

Nederland Biostimulanten

Biostimulanten flyer

Artemis
Natuurlijk

Europa Biostimulanten

- Nieuwe EU meststoffen verordening ingegaan op 16 juli 2022
  Fertilizer Product Regulation (FPR) 2019/1009

- CE-markering (CEN / NEN)

  Bedoeld voor vrij handelsverkeer en harmonisatie binnen de EU.

  Product voldoet aan EU regels m.b.t. veiligheid, kwaliteit en etikettering.

  Werking biostimulant aangetoond.

- NL Meststoffenwet => Nationale invulling ?.

- Biostimulanten met en zonder CE-markering mogen in NL op de markt worden gebracht.
- Op termijn verdere harmonisatie van nationale en Europese wetgeving.

Ontwikkelingen wetgeving biostimulanten

Omnibus VI

CMC 1 Minder aanvullende REACH-verplichtingen

CMC 7 Criteria-gebaseerde route voor micro-organismen

CMC 10 Betere toegang voor dierlijke bijproducten

Brede beschikbaarheid via CE-markering laat nog jaren op zich wachten.

Omnibus X

Discussie over de definitie en afbakening van biostimulanten

Drie routes voor de Nederlandse situatie

Geen Nederlandse wetgeving

Nederlandse wetgeving

Implementeren FPR

Artemis pleit voor Nederlandse wetgeving

Stand van zaken Convenant Gewasbescherming

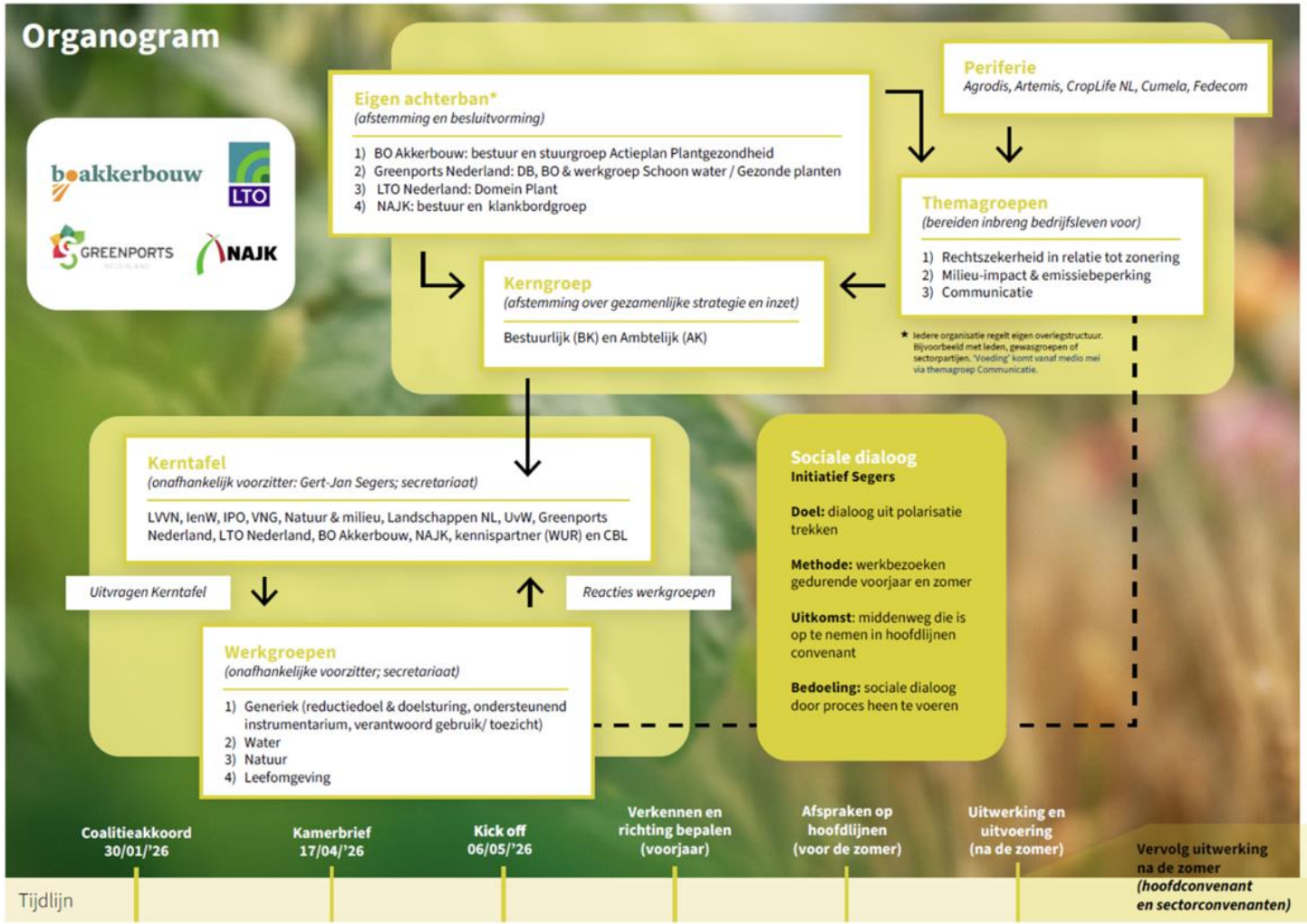
Doel:
Nationaal, bindend convenant om het gebruik van schadelijke gewasbeschermingsmiddelen fors te beperken en dat er meer ruimte komt voor geïntegreerde gewasbescherming.

Minder milieu-impact met MIG en NMI als indicatoren.

In juli Hoofdlijnen Convenant Gewasbescherming getekend door 8 partijen.

Sept-nov uitwerking op sectoraal niveau.
Studie WUR naar reductie mogelijkheden.

Nov-dec deelconvenant per sector vastleggen.
Ondertekening dec ’26 - ’jan ‘27

Artemis Natuurlijk

Bouwstenen Convenant Gewasbescherming

1. Een **reductiedoel** en een bedrijfsspecifieke doelsturingsystematiek met **Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's)** om voortgang te meten en bij te sturen op basis van **milieubelasting punten (MIG en NMI)**;
2. Een ondersteunend instrumentarium langs **drie sporen** om boeren en telers te helpen de **transitie te versnellen**:
    1. **Innovatiespoor** voor ontwikkeling van weerbare plant- en teeltsystemen,
    2. **Maatregelenspoor** voor meer alternatieve methoden en technologieën (zoals biologische 'groene' gewasbeschermingsmiddelen) en een
    3. **Spoor gericht op precisielandbouw en robotisering**;
3. **Verantwoord gebruik** van gewasbeschermingsmiddelen, via voortouw door de sector voor meer **sectorale borging** en waarbij **toezicht en handhaving door de overheid** het sluitstuk blijft;
4. **Heldere kaders voor ruimtelijke zonering rond kwetsbare gebieden en functies**, in samenspraak met bredere zoneringsaanpak in de taskforce;
5. **Maatregelen voor verbetering van waterkwaliteit**, waaronder de gebiedsgerichte aanpak van KRW-normoverschrijdingen en beperkingen van gebruik in grondwaterbeschermingsgebieden.

Artemis
Natuurlijk

De praktijk werkt al richting 100% Groen Geteeld

Artemis
Natuurlijk

Handmatige analyse platen en vallen

Moleculaire detectie

Sporen monitoring

Plant respons sensoren

Thermische detectie

Hormoon schommelingen

Chlorofylfluorescentie

Elektrische veranderingen

Vluchtige communicatie stoften (VOCs)

Ziekte (schimmels, bacterién, virusen)

Plaag (insecten, mijten)

Onkruid detectie

Gewasdetectie door camera's

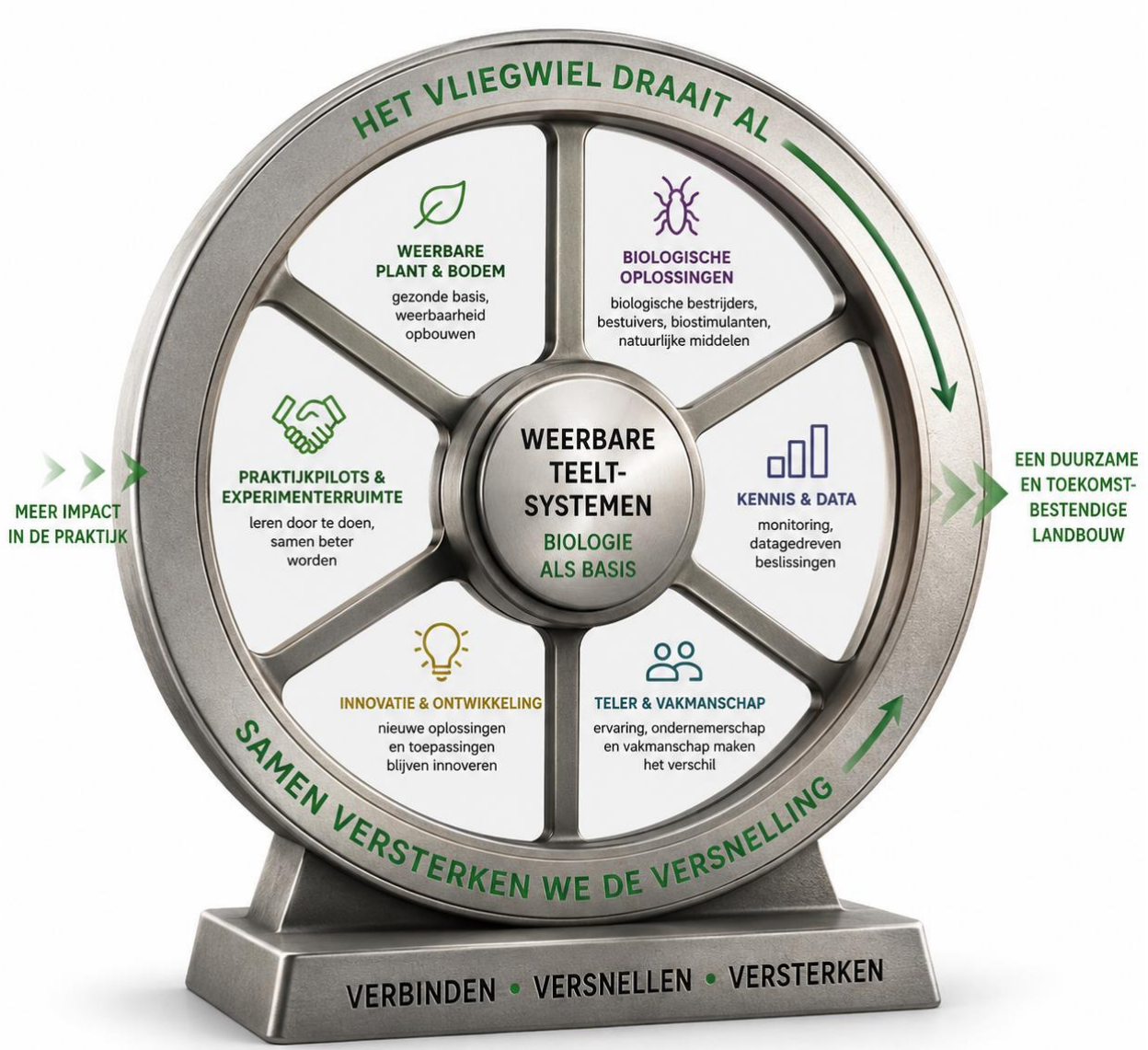
Praktijkpilots biocontrol in open teelt

Over de akkerbouwpraktijk benadrukte Erkens het belang van realistische overgangstermijnen: *"Er moet ruimte zijn voor innovaties, de toelatingsduur van nieuwe, groene middelen vraagt aandacht, en de sector heeft tijd nodig voor deze transitie. Het vliegwiel draait al. Ik zie in de sector veel ambitie en positieve energie en dat zijn goede ingrediënten om de opgaves die er liggen te realiseren."*

Artemis
Natuurlijk

Het vliegwiel draait al !

- Praktijkpilots geven energie
- Kennis geeft smering
- Innovatie geeft versnelling
- Beleid vermindert weerstand

Artemis Natuurlijk

Politieke inzet

Waar kunnen beleid en praktijk elkaar versterken?

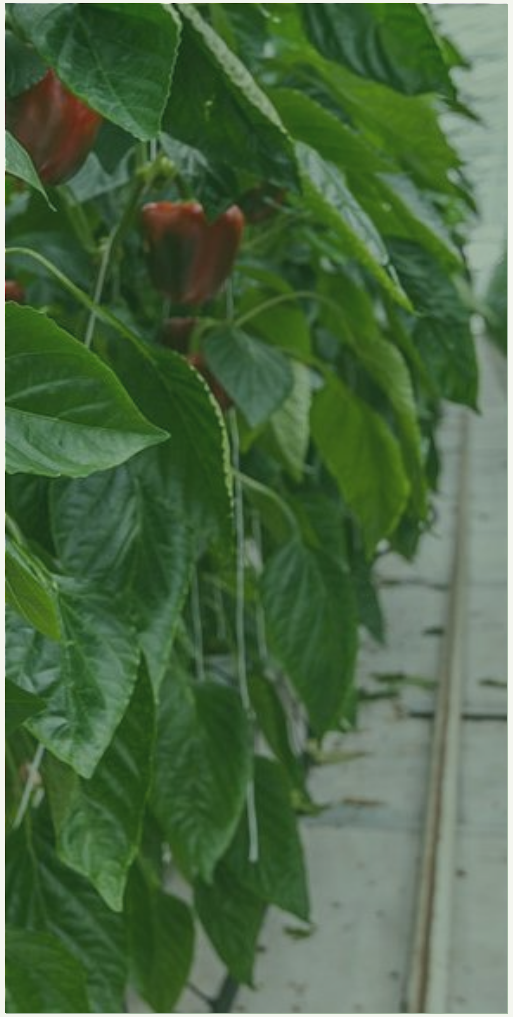
Snellere en praktijkgerichte toelating van biologische middelen

- Invoering biologische gewasbescherming (biocontrol) in EU 1107/2009
- Green lane biologische stoffenbeoordeling EFSA
- Passende beoordelingsguidance voor biologische werkzame stoffen, ook voor laag risico
- Uitbreiding beoordelingscapaciteit en expertise biocontrol toelatingsautoriteiten EFSA
- Nieuw framework voor biocontrol in de toekomst

Nationaal beleid voor inzetten van bestuivers in Nederland (conform aanpak nationaal beleid biologische bestrijders)

Uitbreiding van microbiële groepen binnen biostimulanten en borging van blijvende toepassingsmogelijkheden in NL

Blijvende steun voor training en kennisontwikkeling voor boeren, telers en adviseurs in een systeemaanpak met biologie als basis

Artemis
Natuurlijk

Weerbare teelten

‘Standing Army’

Biologische Buffering

van bodem,
plant, gewas
en teeltsysteem

Pleksgewijze toepassing

met laag risico middelen

Minder
bestrijdingsmiddelen

Minder kans voor
Ziekten | plagen |onkruid

Beter bestand tegen
abiotische stress

Artemis

Natuurlijk

